

Ewa K.
Czaczkowska

Sestra.
Favstina
Kowalska

Življenjepis glasnice
Božjega usmiljenja

Ewa K. Czackowska
SESTRA FAVSTINA KOWALSKA
Življenjepis glasnice Božjega usmiljenja

EWA K. CZACZKOWSKA

Sestra Favstina
Kowalska

Življenjepis glasnice Božjega usmiljenja

Družina
2015

Kazalo

Spremna beseda	7
Izgovorjava posebnih poljskih črk	10

PRVI DEL

»Si ti moj Bog ali privid?«	15
Głogowiec – Świnice Warckie »Nikoli več ne bom osramotila svojega očeta« 1905–1921.	27
Aleksandrów »Ne bom povedala, zakaj odhajam, vendar ne morem več ostati« 1921–1922	51
Lodź »Doklej me boš varala?« 1922–1924	59
Varšava »Težko mi je, a ker čutim veliko Božjo milost, lahko vse prenašam« 1924, 1925–1926, 1928, 1929, 1932–1933, 1935, 1936	79
Ostrówiek »Pri nas doma ni bila tujka« 1924–1925	129
Skolimów »Znašla sem se na zamegljenem kraju, polnem ognja« 1925	139
Krakov Łagiewniki »Niti trenutka ne morem živeti brez tebe, Jezus« 1926–1928, 1933, 1935	143
Kiekrz »Čas ljubezenskega počitka« 1929	179
Płock »Tega ne govorim na lastno pobudo« 1930–1932	185

Biała	
»Sledim resnici in ta me bo rešila vseh težav«	
1930–1932	195
Walendów	
»Moja ljubezen nikogar ne prevara« 1932, 1936	203
Čenstohova	
»Božja Mati mi je povedala veliko stvari«	
1933, 1935.	223
Vilna	
»Kdo te bo naslikal tako lepega, kot si?«	
1929, 1933–1936.	231
Derdy	
»S polnimi pljuči vdihavam čist in svež zrak«	
1936.	311
Krakov Łagiewniki II	
»Počutim se vsa prežeta z Bogom« 1936–1938	317
Rabka	
»To ostane skrivnost za večno« 1937	349
Krakov Prądnik Biały	
»Svetniki ne prenašajo bolezni« 1936–1937, 1938.	357
Krakov Łagiewniki III	
»Smrt – 5. oktober 1938«	381
DRUGI DEL	
Poslanstvo s. Favstine se nadaljuje 1938–2002	391
Viri	431
Zahvala	445
DODATEK	
Pomembnejši dogodki v življenju s. Favstine.	448
Zemljevidi.	454

Spremna beseda

Novinarka in zgodovinarica Ewa K. Czaczkowska, avtorica življenjepisa poljske redovnice sv. Favstine Kowalske, velike mistikinje zadnjega časa, nam v osrednjem delu knjige zelo prizemljeno približa pot njenega duhovnega zorenja in poslanstva, ob darovanju trpljenja za rešitev duš in v dejavni ljubezni do bližnjega. Gre za kronološki opis številnih postaj njenega življenja, ob tem temeljito prikaže družbeno okolje, v katerem je svetnica žive-la, in navaja mnoge, včasih presenetljive izjave ljudi o njej. Pri tem sta za razumevanje njenega poslanstva bistveni uvodno in sklepno poglavje. V uvodnem poglavju je življenje sestre Favstine Kowalske osvetljeno z osnovno vizijo njenega poslanstva »glasnice Božjega usmiljenja«, ki izhaja iz njenega osrednjega mističnega srečanja s poveličanim Jezusom v Plocku, na prvo postno nedeljo, 11. februarja 1931. V sklepnem poglavju avtorica spregovori o dramatični zgodovini cerkvene presoje življenja in dnevnika sestre Favstine, zlasti v povezavi s papežem Janezom Pavlom II., ki je še kot bogoslovec obiskoval njen grob in molil pred podobo usmiljenega Jezusa v kapeli sester Matere usmiljenja. Sam je kot papež ob obisku Poljske leta 1997 v isti kapeli izjavil, da je bilo sporočilo o Božjem usmiljenju med preizkušnjami druge svetovne vojne poljskemu narodu neizčrpen vir upanja in da je pozneje tudi oblikovalo njegov pontifikat. Končno je na belo nedeljo jubilejnega leta 2000 – ob evangeliju o pri-

kazanju vstalega Jezusa apostolom v dvorani zadnje večerje in ob razmišljanju o mističnem srečanju sestre Favstine s poveličanim Jezusom v letu 1931 – sestro Favstino razglasil za svetnico. Ob tem je (na presenečenje mnogih!) isto slovesnost vsebinsko povezal s hkratno uvedbo nedelje Božjega usmiljenja.

To slovesno dejanje papeža Janeza Pavla II. razkriva, da je Cerkev v sporočilu svete Favstine prepoznala znamenje časa, novo Božjo spodbudo pri svojem temeljnem oznanjevanju in posredovanju Božjega usmiljenja v sedanjosti in prihodnosti.

Papež Janez Pavel II. je tedaj dejal: »Kaj nam bodo prinesla prihodnja leta? Kakšna je prihodnost ljudi na zemlji? Ni nam dano, da bi to vedeli. Vendarle je gotovo, da bodo žal z novim napredkom prišle boleče izkušnje. Toda luč Božjega usmiljenja, ki ga je hotel Gospod ponovno izročiti svetu po karizmi svete Favstine, bo razsvetljevala hojo ljudi tretjega tisočletja. Kakor nekoč apostoli, mora človeštvo tudi danes v zgodovinski dvorani zadnje večerje sprejeti vstalega Kristusa, ki kaže rane svojega križanja in ponavlja: 'Mir z vami!' Človeštvo mora dopustiti, da ga doseže in prešine Sveti Duh, ki nam ga daje vstali Kristus. Sveti Duh ozdravlja rane srca, ruši pregrade, ki nas delijo od Boga in ločujejo med seboj, vrača veselje Očetove ljubezni in ljubezni bratske edinosti.« Nato je pomenljivo opozoril: »Kristus nas je poučil, da človek ne le prejema in izkuša Božje usmiljenje, marveč je tudi poklican, da izkazuje usmiljenje drugim: 'Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli' (Mt 5,7). Nato nam je pokazal številne poti usmiljenja, ki ne samo odpušča grehe, ampak prihaja naproti vsakim človeškim potrebam. Jezus se je sklonil k vsaki potrebi, gmotni in duhovni.«

Janez Pavel II. je leta 2002 ob posvetitvi bazilike Božjega usmiljenja v Łagiewnikih izrazil goreče hrepenenje, da bi sporočilo o Božji usmiljeni ljubezni doseglo srca vseh ljudi in jih napolnilo z upanjem. Spodbudil je vernike, naj bodo pričevalci usmiljenja, in izročil ves svet Božjemu usmiljenju. Sporočilo, zaupano sveti Favstini Kowalski, po sebi presega okvire njene osebne mistike in jo uvršča med tiste svetnike, ki so po Božjem načrtu s svojim izjemnim prerodskim poslanstvom zaznamovali zgodovinsko pot Cerkve.

Izredno sveto leto Božjega usmiljenja, ki ga je papež Frančišek razglasil za leto 2015–2016, v zahvalo Bogu ob 50. obletnici 2. vatikanskega cerkvenega zbora, je vabilo vsem vernikom, da se zazremo v središčno skrivnost tega koncila: v »velikonočno skrivnost« Jezusovega trpljenja, smrti in vstajenja, v vstalega in vedno navzočega Kristusa, ki živi v svoji Cerkvi in se sklanja k trpečemu človeku. Če se bomo po zgledu svete Favstine radi poglobljali v Jezusovo življenje in trpljenje, polno usmiljene ljubezni do vsakega človeka, in ga bomo posnemali, bomo postali »prosojni« za velikonočne žarke Božjega usmiljenja tako, da bodo dosegli po nas tudi druge ljudi, zlasti duhovno in telesno zapuščene, odrinjene in trpeče. Le tako bomo mogli v duhu koncila in nove evangelizacije pričevati, da je Kristus resnično vstal in da je resnično z nami.

Sveta Favstina Kowalska, ki se je združena z Jezusom in ob roki Matere usmiljenja v globokem in dejavnem sočutju do živih in pokojnih bratov in sester zanje vsa darovala Bogu usmiljenja in tako postala njegova »glasnica«, nam je pri tem življenjskem poslanstvu ne samo čudovit zgled, ampak tudi mogočna priprošnjica.

p. Tomaž Podobnik DJ

Izgovorjava posebnih poljskih črk

Čeprav je poljščina kot slovanski jezik sorodna slovenščini, ima več posebnih črk in črkovnih kombinacij, ki so navedene v spodnjem seznamu. Za pomoč pri branju je ob njih (približna) slovenska izgovorjava z nekaj značilnimi primeri.

V knjigi so uveljavljena krajevna (npr. Varšava, Lodž, Krakov, Poznanj, Visla) in osebna svetniška ter redovniška imena (Jožef, Favstina) poslovenjena, vsa druga pa so zapisana izvirno. V poljskih besedah je poudarek skoraj vedno na predzadnjem zlogu.

a	nosni o (Dąb = izg. Donb; Prądnik = izg. Prodnik)
ch	h (Michał = Mihau; Chmielowski = Hmijelovski)
cz	č (Moraczewska = Moračevska; Czaczkowska = Čačkovska)
ć	mehki č (Sopoćko = Sopočko)
ci	mehki č (Cielecka = Čielecka; Okęcie = Okenće)
dź	mehki dž (Łódź = Vudž – poslovenjeno Lodž)
dz	mehki dz ali dž (Dziady = Dzijadi; Młodziejowski = Muodžejevski)
ę	nosni e (Dębin = Denbin; Oświęcimek = Ošvjenćimek)
ł	polglasni l , kot v »imel« (Hyła = Hiua; Łagiewniki = Uagjevnik)
ń	nj (Urbański = Urbanjski; Poznań = Poznanj)
ó	u (Józef = Juzef; Ziółek = Žuvek)
ś	mehki š (Świnice = Švinice; Przemyśl = Pšmišou)
si	mehki š (Siepak = Šjepak; Jasień = Jašenj)

sz **š** (Szczecin = Ščečin; Andrasz = Andraš)
w **v** (Kowalska = Kovalska; Wilkoński = Vilkonjski)
y polglasni **i** (Rozycki = Rozicki; Lipszyc = Lipšic)
ź mehki **ž** (Kožmiński = Kožminjski; Woźniak =
Vožniak)
ż **ž** (Żytna = Žitna; Róża = Ruža)
rz mehki **ž** (Rzeczkowski = Žečkovski; Krzyż-
nowska = Kžižanovska)

PRVI DEL

»Si ti moj Bog ali privid?«

»Vse je bilo še nekako znosno. Ko pa [mi] je Gospod naročil, naj naslikam [njegovo] podobo, so začeli o meni vse bolj očitno govoriti in name gledati kot na histerično in zanesenjaško žensko« (Dnevnik 125).¹ S temi besedami je s. Favstina v Dnevniku opisala svoje doživetje iz leta 1931. Niso je imeli le za »zanesenjaško«, ampak tudi za histerično, čudaško, slaboumno ... Kdo ve koliko drugih oznak je še morala prenašati?

In vse to zaradi videnja Jezusa, ki ji je naročil, naj naslika podobo, danes znano po vsem svetu, z napisom »Jezus, vate zaupam«. To je bil tudi začetek njenega poslanstva glasnice Božjega usmiljenja v svetu. S. Favstina skoraj dve leti ni srečala nikogar, ki bi jo podprl v prepričanju, da njena videnja Jezusa niso le sad njene domišljije. Zanj je bilo to zelo težko obdobje, morda najtežje v življenju.

Začelo pa se je 22. februarja 1931, ko je bila s. Favstina v samostanu že šest let. Zadnje leto je živela v redovni hiši sester Božje Matere usmiljenja v Płocku. Bilo je na prvo postno nedeljo zvečer. Favstina se je po večerji in molitvi v samostanski kapelici vrnila v svojo celico in se odpravljala v posteljo. Nenadoma pa je v celici zagledala Jezusa.

¹ V skladu z oštevilčenjem v *Dnevniku s. M. Favstine Kowalske*.

V Dnevnik je zapisala: »Ena roka je bila dvignjena v blagoslov, druga pa se je dotikala obleke na prsih. Iz odprtine v obleki na prsih sta izhajala dva velika pramena, eden rdeč, drugi bel (db. bled).² Molče sem gledala Gospoda; moja duša je bila napolnjena s strahom, pa tudi z velikim veseljem. Čez nekaj časa mi je Jezus rekel: **Naslikaj podobo po vzorcu, ki ga vidiš, z napisom spodaj: Jezus, vate zaupam. Želim, da bi to podobo častili najprej v vaši kapeli, nato po vsem svetu. Obljubljam, da se človek, ki bo častil to podobo, ne bo pogubil. Obljubljam mu že tu na zemlji zmago nad sovražniki, zlasti pa ob smrtni uri. Sam ga bom branil kakor svojo čast**« (Dnevnik 47).

S. Klawera Wolska, ki je bila do nedavnega predstojnica redovne hiše v Płocku, je povedala, da so sestre, ki so šle ravno takrat mimo tistega samostanskega krila, na Favstininem oknu opazile svetlobo, močnejšo od sija petrolejke.

S. Favstina je bila trdno prepričana, da tisto srečanje z Gospodom v celici ni bilo utvara. Že prej ga je večkrat videla. Z njo se je pogovarjal, še preden je vstopila v samostan, ko jo je k temu spodbujal, in nato med noviciatom, ko je začela pot mističnega življenja. Po očiščenju čutov in duha, med tako imenovano temno nočjo duše, ki jo poznajo samo mistiki, je Favstina vedno pogosteje – v nenadnih trenutkih razsvetljenja, ki jih duši naklanja Bog – doživljala zedinjenje z Bogom v ljubezni in spoznavala njegovo bit. Za Favstino, ki dotlej o skrivnostih mističnega življenja ni vedela ničesar, so bila to ve-

² Čeprav nekateri prevodi Dnevnika – tudi uradni slovenski – govorijo o »belem« pramenu, je pravilnejši izraz »bledi« (pol. błady), na kar v knjigi opozarja tudi avtorica.

lika, a tudi težka doživetja. Dokler so vsa ta notranja doživetja zadevala samo njo, so ji bila v srčno tolažbo. Toda v nedeljo, 22. februarja 1931, se je vse spremenilo. Tisti dan ji je Jezus zaupal poslanstvo oznanjevanja sporočila o Božjem usmiljenju vsemu svetu. In prvi del tega poslanstva je bil izdelava Jezusove podobe.

Štiri leta kasneje je Jezus Favstini naročil, naj pripravi svet na njegov končni prihod. S tem se je strah pred nje-no nalogo, ki jo je že v Płocku presegala, še povečal. Nič nenavadnega. Sama podobe ni mogla naslikati, ker ni imela umetniškega daru. Jezus ji je naročil, naj o vsem, kar ji govori, poroča svojim predstojnikom. Ti pa njenim besedam niso verjeli, »ampak so me pomilovali, kakor da sem podlegla prevari ali bujni domišljiji« (Dnevnik 38), je leta kasneje zapisala v Dnevniku. Od svojih predstojnikov je namreč pričakovala, da bodo znali bolje od nje razločevati duhovne zadeve in ji pri tem pomagati.

Prvi, ki mu je Favstina povedala o Jezusovem prikazanju, je bil nek spovednik. Žal ni znano, kdo. V tistem času so v redovni hiši sester Božje Matere usmiljenja v Płocku spovedovali trije duhovniki: Adolf Modzelewski, Ludwik Wilkoński in Wacław Jezusek. Slednji, ki je umrl leta 1950, je po drugi svetovni vojni bogoslovцем v Płocku navdušeno in na široko pripovedoval o Favstini-nih videnjih, kar pa ne pomeni, da na začetku ni bil do njih skeptičen. Vemo, da je bil spovednik, ki mu je Favstina povedala, da se ji je prikazal Jezus, do tega skrajno zadržan in je tako rekoč zanikal Jezusovo naročilo. Odgovoril ji je: »To se tiče tvoje duše. (...) Naslikaj Božjo podobo v svoji duši« (Dnevnik 49). Ko je, pomirjena s takšno razlago videnja, prišla iz spovednice, je zaslišala Jezusove besede: **»Moja podoba je že v tvoji duši.«** Takoj nato je dodal: **»Želim praznik usmiljenja. Hočem, da bi**

bila ta podoba, ki jo boš naslikala s čopičem, slovesno blagoslovljena na prvo nedeljo po veliki noči; ta nedelja naj bo praznik usmiljenja» (Dnevnik 49). Še isti dan ji je naročil tudi, naj duhovniki ljudem oznanjajo njegovo »**veliko usmiljenje do vseh grešnikov**« (Dnevnik 50).

Jezus je torej izrazil še eno željo: ustanovitev praznika Božjega usmiljenja. Češčenje Jezusove podobe in praznik Božjega usmiljenja sta bili novi obliki češčenja Božjega usmiljenja, ki si ju je s. Favstina s Kristusovo spodbudo odtlej vztrajno prizadevala uveljaviti. Jezus ji je med poznejšimi razodetji pojasnjeval pomen Božjega usmiljenja.

Ko ni našla razumevanja pri spovedniku, je Favstina o Jezusovem prikazanju povedala prednici redovne hiše v Płocku, materi Rozi Kłobukowski. A tudi ona ji ni verjela. »Ko sem materi prednici povedala, kaj Bog želi od mene, mi je odgovorila, naj Jezus s kakšnim znamenjem to bolj jasno razodene. Ko sem prosila Gospoda, naj mi da v potrditev kakšno znamenje, 'da si ti resnično Bog in moj Gospod in da od tebe prihajajo te želje', sem zaslišala notranji glas: **Predstojnikom se bom dal spoznati po milostih, ki jih bom delil po tej podobi**« (Dnevnik 51). Favstina je bila zmedena, ker ji je Jezus nekaj naročil, ni pa ji omogočil, da bi to tudi uresničila. Šele mnogo let kasneje je spoznala – kot ji je jasno povedal tudi Jezus –, da so bile take težave nujne zaradi potrditve verodostojnosti njenega videnja. Poleg tega je v Božjih očeh namen človekovega dejanja, in s tem povezano trpljenje, pomembnejši od učinka.

Toda takrat, leta 1931, je glede tega negotova in zmedena Favstina zapisala: »Tako sem hodila od predstojnic k spovedniku in od spovednika k predstojnicam, a pomiritve nisem našla« (Dnevnik 122).

A tudi Favstinine predstojnice niso imele lahke naloge. Gotovo so bile zelo presenečene in prestrašene, ko jim je mlada novinka prišla povedat, da se ji je prikazal Jezus in ji naročil, naj naslika njegovo podobo in poskrbi, da bo Cerkev uvedla nov verski praznik. V njej so sicer videle prizadevno, ponižno in z Jezusom povezano redovnico, a tudi preprosto in neizobraženo dekle, ki še ni opravilo večnih zaobljub. Le čemu – so si najbrž mislile – bi se Jezus prikazal prav njej? Zakaj bi ji posredoval sporočila? In kaj je sploh vedela o mistiki? Kje naj bi dobila tovrstna duhovna doživetja? Za pultom v pekarni? Ali v kuhinji, kjer je delala?

Zasebna razodetja so zapleteno vprašanje. Dokler so namenjena le posamezniku – za njegovo spreobrnjenje ali versko rast – niso problematična. Težave se pojavijo, kadar začne ta trditi, da je prejel poslanstvo posredovati svetu besede Boga, Marije ali svetnikov. Za Cerkev je namreč edino in dokončno razodetje Boga Kristus, Božji Sin. To »javno« in najpomembnejše razodetje Boga je vsebovano v Svetem pismu. Cerkev zasebnih videnj ne zavrača, kadar se – po običajno dolgotrajnem in zahtevnem postopku – prepriča, da niso v nasprotju z javnim razodetjem, ampak le opozarjajo na nekatere njegove vidike, ki so bili morda dotlej prezrti ali premalo poudarjeni in so posebnega pomena v danem zgodovinskem trenutku. Drugi in nič manj bistveni pogoj je, da videc svojih razodetij ne razglaša iz častihlepja ali koristoljublja in živi zgledno krščansko življenje. Pri presoji pristnosti razodetij je izredno pomembna tudi poslušnost Cerkvenemu učiteljstvu in predstojnikom, tudi za ceno trpljenja.

Poljski duhovnik Jan Machniak, profesor duhovne teologije in avtor številnih knjig o duhovnosti s. Favstine,

poudarja, da je ena od največjih nevarnosti pri videnjih dejstvo, da se odvijajo v sferi čutov: vida, sluha, dotika in vonja.

»Na vse, kar zaznavajo naši čuti, lahko vpliva tudi hudič, ki pa človeka vara,« pravi oče Machniak. »Iz strahu, da ne bi padel v zanko, ki jo hudič nastavlja človeku, je sveti Janez od Križa, eden največjih mistikov in cerkvenih učiteljev, zavračal vsa videnja, čeprav bi ga lahko bolj približala Bogu.«

Tako je bilo, na primer, ob domnevnih Marijinih prikazovanjih v španskem Garabandalu, nad katerimi so se navduševali mnogi evropski katoličani v šestdesetih letih dvajsetega stoletja. Teologi so tam našli precej dokazov o hudičevem delovanju, ki je s prikazovanji najbrž skušal odvrniti pozornost vernikov od Marijinih prikazovanj v Fatimi. Sveti Janez od Križa je čutnim videnjem nasprotoval tudi zato, ker so šele prvi korak na mistični poti, katere cilj je ljubezensko zedinjenje z Bogom.

Favstinine predstojnice in spovedniki so za zadržanost do njenih trditev verjetno imeli tudi druge razloge. Morda so že kdaj naleteli na ljudi, katerih domnevna videnja so bila zgolj posledica duševnih motenj. Notranja doživetja zelo močno delujejo na človeško psiho, zato je včasih težko razlikovati med pristnimi mističnimi videnji in duševnimi motnjami. Potrebna je skrajna previdnost, včasih pa celo psihiatrični pregledi. Zaradi tega je nekaj let kasneje v Vilni, preden je postal njen duhovni voditelj in pomočnik pri razglašanju sporočila o Božjem usmiljenju, oče Michał Sopoćko Favstini svetoval, naj obiše psihiatra.

Za zadržanost do Favstininih videnj pa je obstajal še en razlog. Jezuit Józef Andrasz, ki je bil redovničin duhovni voditelj proti koncu njenega življenja, je povedal,